

Duinbebossing

FRANS BEEKMAN

Duinbebossing is op zich een neutraal begrip dat wijst op het planten van bomen in de duinen. Toch werd dit woord na 1900 vooral gebruikt voor de massale dennenaanplant langs de kust. Staatsbosbeheer (Ministerie van Landbouw), de Dienst der Domeinen (Ministerie van Financiën) en in mindere mate ook gemeenten en een enkel waterschap zorgden voor een vorm van natuurbouw, waar we nu anders tegenaan kijken.

Omstreeks 1800 kwam het idee op om de woeste gronden economisch nuttiger te gaan gebruiken. Voordien waren die vooral beweid en benut als jachtgebied. Ontginning voor landbouw of bebossing werd gezien als iets nieuws. Het idee voor de aanplant van naaldbout kwam uit Frankrijk waar al eind 18e eeuw de stuivende duinen in Les Landes bij Bordeaux waren beplant met zeedennen. De hele 19e eeuw werd er in Nederland over gediscussieerd. In 1827/28 leidde Jhr. Gevers van Endegeest een staatscommissie en in 1865 werden er proeven door Staring gedaan met aanplant van dennen in diverse duinen langs de Nederlandse kust, maar spoedig wilde minister Thorbecke er geen halve cent meer aan uitgeven.

De verwaarlozing van de duinen leidde tot grote verstuiwingen, die tenslotte na 1899 vooral door Staatsbosbeheer werden aangepakt. Daartoe werden rijshouten schermen geplaatst met bosjes helm ertussen om het zand vast te houden. Vervolgens gingen er per hectare wel 15.000 den-
netjes van twee jaar in de grond. Behalve het vastleggen van zand speelde ook werkgelegenheid en de vraag naar mijnhout een rol.

Dit bebossen van de duinen en andere woeste gronden riep protesten op bij biologen en vele natuurliefhebbers. De aanplant vond immers plaats in zeer fraaie natuurgebieden. Zelfs het woord bos wilden deze mensen niet in de mond nemen; ze spraken van eentonige dennenakkers of van mijnhoutplantages. Om de jonge dennenbossen te laten groeien werden ze hermetisch afgesloten en werden de konijnen er vervolgd. Na 1925 begonnen de kustplaatsen de gezonde dennenlucht al te propagieren. De belangrijkste vorm van recreatie was toen het rustig wandelen.

Hoekse Bosjes

In 1914 werd Hoek van Holland een deelgemeente van Rotterdam. De 'commissaris' C.F. Jas was er een soort burgemeester, die zich beijverde voor het groen. In 1919 zorgde hij voor de aanleg van elf hectare bosplantsoen met twee vijvers, die de Hoekse Bosjes werden genoemd. De koosnaam bosjes komt ook voor in Den Haag met o.a. Scheveningse Bosjes en de Bosjes van Poot. In Hoek van Holland sprak men ook wel van de Bosjes van Jas.

De prentbriefkaart laat de twintig jaar oude dennenaanplant goed zien die opvallend dicht is uitgegroeid. Een brave jongen met schootlas poseert naast het bord 'Wielrijden Verboden'. Spoedig zou dit terrein sterk veranderen door de aanleg van 'Festung Hoek van Holland'. De Hoekse Bosjes bestaan nog steeds en werden in 1996 zelfs Natura-2000 gebied.

DR. F. BEEKMAN IS OUD-LERAAR AARDRIJKSKUNDE

Hoeksche Boschjes
(poststempel 1939), uitgave
H. Olthoff, Hoek van Holland.
Collectie F. Beekman

Hoeksche Boschjes

Hoek van Holland